

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013

Europejski Fundusz Rolny na rzecz
Rozwoju Obszarów Wiejskich

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI KURASZEWO

2013 – 2020

Gmina Czyże 2013 r

Załącznik
do uchwały Nr 1.2013
Zebrania Wiejskiego
Sołectwa Kuraszewo
z dnia 22 września 2013 r.

Załącznik
do uchwały Nr 28.147.2013
Rady Gminy Czyże
z dnia 26 września 2013 r

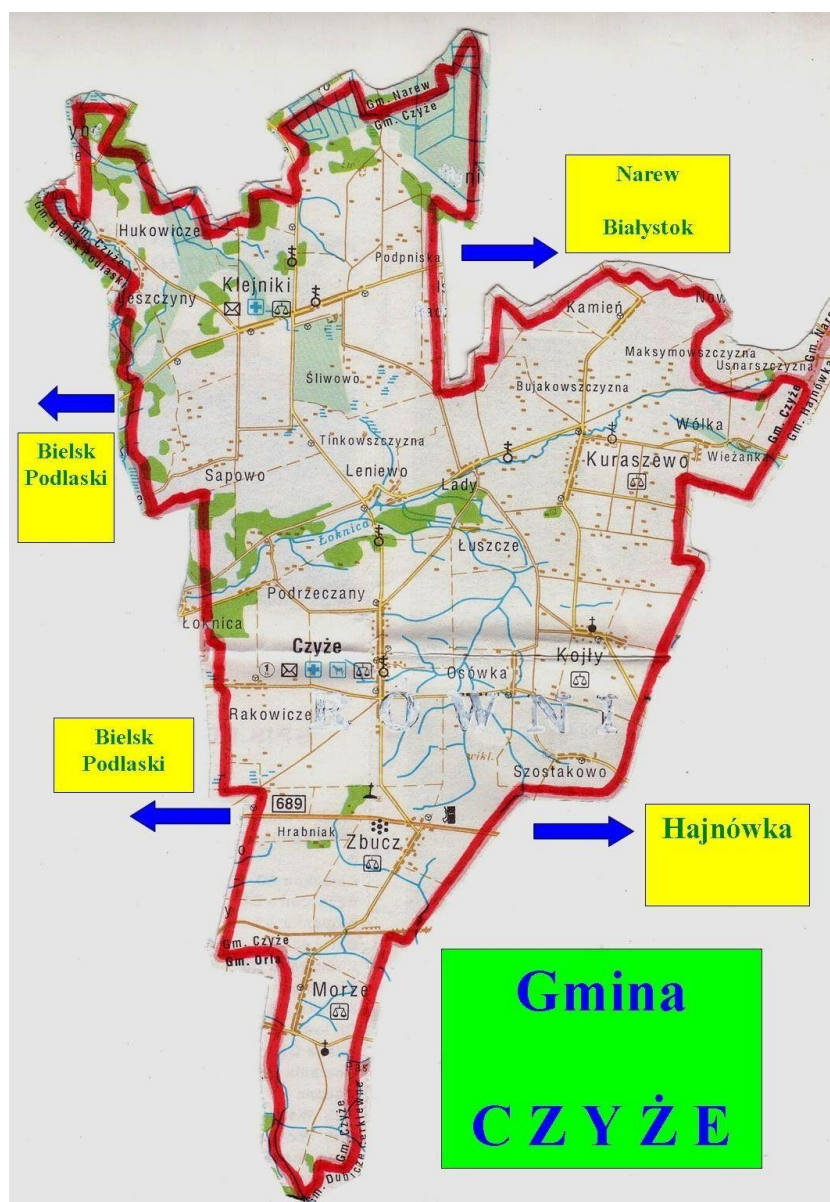
SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	2
I. Charakterystyka miejscowości	4
1.1. Położenie i powierzchnia.....	4
1.2. Dziedzictwo historyczne.....	5
1.3. Obiekty zabytkowe.....	5
1.4. Ludność.....	5
1.5. Organizacje społeczne.....	6
1.6. Walory zagospodarowania przestrzennego.....	7
1.7. Powiązania Planu Odnowy Miejscowości z innymi dokumentami.....	8
III. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.....	9
IV. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości.....	10
V. Analiza SWOT.....	12
VI. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji	15
5.1. Uzasadnienie realizacji zadań.....	16
5.2. Koszty realizacji zadań.....	17
VII. Harmonogram wdrażania planu.....	17
VIII. Wdrażanie i monitorowanie planu.....	17
IX. Zakończenie	18

I. Wstęp

„**Odnowa i rozwój obszarów wiejskich**” jest jednym z ważniejszych wyzwań, jakie stoją przed Polską w okresie po wstąpieniu i w czasie integracji z Unią Europejską. Zasadniczym jej celem jest wzmocnienie działań służących zmniejszaniu istniejących dysproporcji i różnic w poziomie rozwoju obszarów wiejskich w stosunku do terenów miejskich.

Natomiast „**Plan Odnowy Miejscowości**” jest jednym z najważniejszych elementów odnowy wsi, jej rozwoju oraz poprawy warunków pracy i życia mieszkańców. Sporządzenie i uchwalenie takiego dokumentu stanowi niezbędny warunek przy aplikowaniu o środki finansowe w ramach „**Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013**” oraz w kolejnym okresie programowania 2014-2020. Stanowić on będzie również wytyczne dla władz Gminy Czyże przy opracowaniu kierunków rozwoju miejscowości Kuraszewo.

Mapa Gminy Czyże

Podstawą realizacji założeń strategicznych PROW na lata 2007-2013 są działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich opisane w 4 osiach priorytetowych:

- Oś 1 – Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego,
- Oś 2 – Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich.
- Oś 3 – Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej.
- Oś 4 – LEADER

Na szczególną uwagę instytucji lokalnych i samorządów zasługują dwa działania zapisane w trzeciej osi priorytetowej PROW 2007-2013:

- Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej,
- Odnowa i rozwój wsi.

Istotnym działaniem jest również **„Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju”**, realizowane przez Lokalne Grupy Działania w ramach osi czwartej LEADER.

Celem działania „Odnowa i rozwój wsi” jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Działanie umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost ich atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej.

W ramach działania pomocą finansową zostaną objęte projekty dotyczące:

- ✓ budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia obiektów;
- ✓ pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
- ✓ służących promocji obszarów wiejskich, w tym propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki oraz kultury,
- ✓ kształtowania obszaru przestrzeni publicznej;
- ✓ budowy remontu lub przebudowy infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, sportowych lub społeczno-kulturalnych;
- ✓ zakupu obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie, w tym budynków będących zabytkami, z przeznaczeniem na cele publiczne;
- ✓ odnawiania, eksponowania lub konserwacji budynków będących zabytkami lub miejsc pamięci;
- ✓ kultywowania tradycji społeczności lokalnej oraz tradycyjnych zawodów.

Obszarem realizacji Planu Odnowy Miejscowości Kuraszewo jest obszar tej miejscowości, a niniejszy plan jest planem otwartym stwarzającym możliwość aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych i uwarunkowań finansowych. Oznacza to, że mogą być dopisywane nowe zadania, a także to, że może zmienić się kolejność ich realizacji w zależności od uruchomienia i dostępu do funduszy UE.

Plan Odnowy Miejscowości Kuraszewo to dokument, który określa strategię działań w sferze kulturowej i społeczno-gospodarczej na lata 2013-2020. Podstawą opracowania planu jest Strategia rozwoju Gminy Czyże przyjęta do realizacji Uchwałą Nr XIV/79/2000 Rady Gminy w Czyżach z dnia 27 września 2000 r. w sprawie strategii rozwoju gminy na lata 2000 – 2015 oraz „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czyże”.

Podstawowymi uwarunkowaniami Planu Odnowy Miejscowości Klejnik I są:

- ✓ jego decentralizacja,
- ✓ lokalny charakter,
- ✓ ograniczony teren działania obejmujący obszar jednej miejscowości,

- ✓ jest przygotowywany z inicjatywy i przez mieszkańców miejscowości Kuraszewo, (przy współudziale przedstawicieli gminy)

Specyfika planu polega na tym, że jest on ukierunkowany na zagadnienia cywilizacyjno-kulturowe, koncentruje się na prostych, lokalnych przedsięwzięciach, które prowadzić mają do poprawy standardu i jakości życia mieszkańców tej miejscowości. To właśnie dzięki temu może stanowić doskonałe uzupełnienie strategii rozwoju całej gminy, która zazwyczaj koncentruje się na zagadnieniach infrastrukturalnych i gospodarczych.

Głównym celem planu jest podtrzymanie lub odtworzenie atrakcyjności wsi jako miejsca zamieszkania i zaplanowanie oraz przeprowadzenie tego w sposób dostępny, oczekiwany i popierany oraz wykonalny dla lokalnej społeczności. Jest to szczególnie ważne w dzisiejszej sytuacji, gdy miasta oferują konkurencyjną alternatywę zamieszkania, a rolnictwo traci swą atrakcyjność jako źródło utrzymania, co prowadzi m.in. do migracji młodych ludzi, szczególnie tych lepiej wykształconych ze wsi do miasta.

Sama idea odnowy wsi wyrasta z przekonania, że odnowiona, doinwestowana i ożywiona kulturowo wieś odzyska swoją atrakcyjność jako miejsce zamieszkania, zapewni swoim mieszkańcom godziwy standard i jakość życia oraz zdoła zatrzymać młodzież na miejscu. Docelowo ma być to „nowa wieś”, nowoczesna, lecz ceniąca i zachowująca swój wiejski charakter i kulturową specyfikę.

Plan Odnowy ma więc charakter „planu małych kroków”, które podejmowane przez mieszkańców przy finansowym i organizacyjnym wsparciu gminy doprowadzić mają do trwałej poprawy miejscowych warunków życia.

Korzyści wynikające z posiadania Planu Odnowy to:

- ✓ umożliwienie efektywnego gospodarowania zasobami takimi, jak dziedzictwo kulturowe, środowisko, ludzie, infrastruktura i środki finansowe.
- ✓ zapisanie tego procesu w formie dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich członków społeczności lokalnej.
- ✓ dokument umożliwia zaangażowanie władz lokalnych oraz mieszkańców w planowanie swojej przyszłości. Uwzględnienie różnych opinii, pomysłów i koncepcji często wymaga konsensusu. Osiągnięty na drodze otwartej dyskusji pozwala na wypracowanie strategii, z którą będzie identyfikowała się społeczność lokalna.
- ✓ tworzenie Planu Odnowy sprzyja realistycznej ocenie mocnych i słabych stron miejscowości a przez to przyjrzenie się możliwościom oraz potencjalnym problemom, które mogą się pojawić w przyszłości. Takie podejście w znacznym stopniu powinno ograniczyć ryzyko popełnienia błędów i ułatwić pokonanie wielu trudności.

Podstawą tworzenia Planu Odnowy jest zdanie sobie sprawy z lokalnych zasobów i potencjałów, zmobilizowanie ich, zainwestowanie w rozwój i stworzenie systemu działań partnerskich tak, aby uzyskać efekt pojawiania się kolejnych inicjatyw i kumulowania się ich skutków.

Projekt wprowadzonych do Planu zadań powstał w oparciu o wytyczne środowiska lokalnego i konsultacji społecznych.

I. Charakterystyka miejscowości, w której będzie realizowana operacja

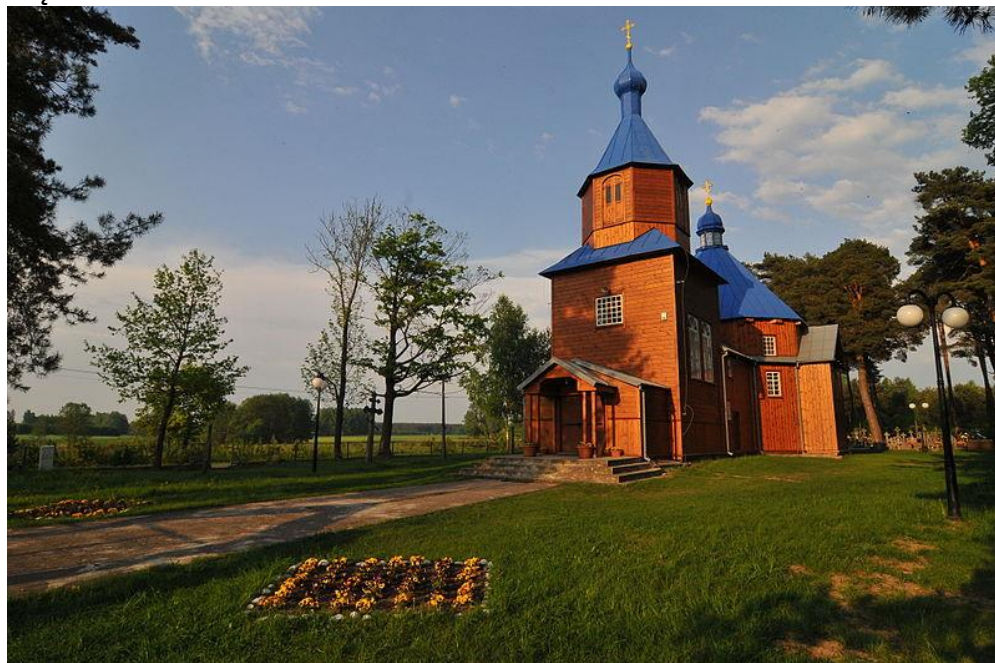
1.1. Położenie i powierzchnia

Wieś Kuraszewo położona jest na Nizinie Podlaskiej, w południowo-wschodniej części województwa podlaskiego pomiędzy wsiami Kojły i Kamień nad rzeką Łoknicą. Administracyjnie należy do gminy Czyże i powiatu hajnowskiego. W latach 1975-1998 miejscowość należała

administracyjnie do województwa białostockiego. Przez miejscowość przepływa niewielka rzeka Łoknica, dopływ Narwi.

1.2. Dziedzictwo historyczne

Kuraszewo to niewielka licząca około 137 chat miejscowość. Najprawdopodobniej wieś została założona przed 1570 r. w wyniku kolonizacji Puszczy Bielskiej przez ruskich osadników. Obecnie wieś jest długą ulicówką. Na północnym brzegu Łoknicy, przy cerkwi zachowało się wczesnośredniowieczne cmentarzysko ciałopalne z grobami w obstawach kamiennych. Większość obstaw kamiennych została zniszczona przy budowie fundamentu cerkwi oraz podczas prowadzonych jeszcze przed wojną amatorskich wykopalisk. Podczas badań archeologicznych znaleziono na nim przepalone kości ludzkie, fragmenty glinianych garnków oraz liczne ozdoby i części ubiorów.

Cerkiew pw. Św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie

Wieś została założona przed 1570 r. W 1775 r. było w niej 68 domów i zamieszkiwało ją 298 mieszkańców. W roku 1868, na lokalnym cmentarzu wybudowana została cerkiew prawosławna pw. św. Antoniego Pieczerskiego. Cerkiew została zaprojektowana przez majstrów Sylwestra Wasiluka i Łukasza Prokopiuka. W 1897 r. została utworzona osobna parafia (oddzielona od Parafii Prawosławnej w Czyżach), natomiast rok później świątynia została rozbudowana. W trakcie I wojny światowej, w 1914 r. część mieszkańców udała się na bieżnięstwo uciekając przed zbliżającymi się wojskami niemieckimi, które po zajęciu tych terenów pozostały tutaj do roku 1918, do momentu odrodzenia Polski. W 1927 roku spłonęła część zachodnia wsi z 42 zabudowaniami. W tym też roku budynek cerkwi został przekazany neounitom, który jednak powrócił w ręce prawosławnych po wygranej rozprawie w polskim sądzie w 1932 roku.

Cerkiew to budowla drewniana, o konstrukcji zrębowej, orientowana. Przy wejściu zadaszony ganek. Kruchta poprzedzona przedsionkiem. Nawa na planie ośmioboku. Prezbiterium na planie prostokąta z dwiema bocznymi zakrystiami. Nad kruchtą dwukondygnacyjna wieża-dzwonnica (u dołu czworoboczna, wyżej ośmioboczna), zwieńczona ostrosłupowym blaszanym hełmem z kopułką. Dachy cerkwi blaszane. Nad nawą ośmospadowy dach zwieńczony wieżyczką z hełmem.

Nad prezbiterium jednokalenicowy dach z krzyżem. ***Cerkiew i cmentarz wpisano do rejestru zabytków 15 maja 1998 pod nr A-104.***

Ze względu na zły stan techniczny otoczenie i ogrodzenie cerkwi p.w. św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie wymaga generalnego remontu.

Kapliczka pw. św. Braci Machabeuszów w Ladach

Przy drodze z Kuraszewa do wsi Lady, w odległości około 50 m, na prawym brzegu rzeki Łoknicy-Kuraszanki, usytuowane jest *Zamczysko*, datowane na XI–XII w. Jest to lekkie wzniesienie, ograniczone od południa podmokłymi łąkami i doliną rzeki. Niedaleko wsi Lady, ale jeszcze na polach Kuraszewa, w latach 30. objawiło się *źródełko ze świętą wodą*. W 1942 r. w sąsiedztwie źródła zbudowano cerkiewkę pw. św. Braci Machabeuszów wybierając na fundament sporo kamieni z *Zamczyska*, zaś przydatne drewno biorąc ze starej dzwonnicy. Głównym inicjatorem wzniesienia obiektu, a następnie jego opiekunem był Teodor Pawluczuk.

Po II wojnie światowej władze PRL-owskie wielokrotnie wzywały Pawluczuka do Białegostoku i uniemożliwiały sprawowanie opieki nad kapliczką. Mimo tego miejsce pozostawało celem pielgrzymek, a przybyli pielgrzymi pozostawiali w pobliżu kapliczki przyniesione krzyże wotywnie. W 1973 roku ze środków zebranych przez miejscowych wiernych przeprowadzono generalny remont budynku, wymieniając dach i podłogę, szalując ściany oraz ogrodzono świątynię razem z przylegającym terenem. Drewniana kaplica jest kryta blachą, zaś od frontu usytuowana jest kruchta nakryta trójkątnym dachem. Najszersza część (nawowa) posiada po dwa prostokątne okna na bocznych ścianach. Najwyższą częścią kapliczki jest część prezbiterialna z niewielką cebulastą kopułą i prawosławnym krzyżem. W najbliższym otoczeniu budynku znajdują się setki drewnianych krzyży wotywnych. W kaplicy nabożeństwo odbywa się raz do roku – w święto patronalne (14 sierpnia).

Warto jeszcze wspomnieć, iż na początku lat 30. XX w. powstała we wsi Ochotnicza Straż Pożarna z 10 strażakami, którzy otrzymali stosowne wyposażenie z pompą strażacką. W 1936 roku we wsi wybudowano dwa wiatraki. We wrześniu 1939 roku rozpoczęła się okupacja radziecka, a w

czerwcu 1941 niemiecka. Podczas okupacji niemieckiej miejscowa cerkiew została wyremontowana oraz dobudowano dzwonnice. Po II wojnie światowej w 1947 roku otwarto sklep spożywczo-przemysłowy „Samopomocy Chłopskiej”, a w 1951 założono Spółdzielnię Produkcyjną. W 1954 r. wieś stała się siedzibą urzędu gminy. W latach 1960-1961 zbudowany został nowy sklep i wybudowano zlewnię mleka. Kółko Rolnicze zostało założone we wsi w 1962 roku, w 1967 doprowadzono elektryczność do gospodarstw, a w 1971 uruchomiono pierwsze połączenie autobusowe do Hajnówki. W 1984 RSW „Ruch” w Bielsku Podlaskim otworzył we wsi klub, który za swoją działalność został wyróżniony „Złotą Malwą” za „Najlepszy Klub Kultury” w ówczesnym Województwie Białostockim”.

Krzyż przydrożny

Cenne są również zabytki archeologiczne położone na terenie miejscowości Kuraszewo. Pierwsze prace archeologiczne w pobliżu wsi prowadził już w 1932 prof. Zdzisław Rajewski. W latach 1960-61 przeprowadzono pod kierunkiem Jana Jaskanisa badania archeologiczne dwóch kurhanów typu rostołckiego położonych na wschód od wsi w pobliżu prawego brzegu rzeki Kuraszanki w miejscu zwanym *Zamczysko*. Kurhany pierwotnie były obłożone płaszczem kamiennym, a w ich wnętrzu odnaleziono kamienne jądro z otoczaków z pierwotnym grobem i późniejszymi grobami szkieletowymi i ręcznie lepioną ceramikę. Pierwotnie kurhany miały średnicę do ok. 30 m i do 3 m wysokości. Podobne kurhany odkryto między innymi tylko w Rostołtach, Jasionowej Dolinie i Kutowej. W niedalekiej odległości na wschód od Kuraszewa znajduje się także kilka cmentarzysk mazowieckich z końca XI-XII wieku z płaskimi grobami z charakterystycznymi kamiennymi obudowami, wewnątrz których umieszczano pochówki ciałopalne. Jedno z takich cmentarzysk znajduje się na południe od cerkiewki pod wezwaniem Świętych Braci Machabeuszów (na granicy z Ładami).

Warto jeszcze wspomnieć, iż na podstawie badań lingwistycznych gwary wsi przeprowadzonych w Kuraszewie w latach 70-tych XX wieku powstała praca doktorska Jana Pietruczuka pt. „Słownictwo wsi Kuraszewo koło Hajnówki” (Lublin 1977).

1.3. Obiekty zabytkowe

1. Prawosławna cerkiew drewniana p.w. Św. Antoniego Peczerskiego wzniesiona jako cmentarna w 1868 r. przez unitów, wyposażenie wnętrza z II połowy XIX w.
2. KURASZEWO II - Cmentarzysko z X-XII w.
3. KURASZEWO I - Kurhany z IV-V w. n.e.
4. Cmentarz parafialny, prawosławny (dawniej unicki) zamknięty w II poł. XIX w.
5. Cmentarz parafialny, prawosławny, położony obok cerkwi, założony w II poł. XIX w.

1.4 Ludność

Gminę Czyże zamieszkuje 2354 mieszkańców (stan na 31.12.2012 r.), z czego 311 to osoby zamieszkujące wieś Kuraszewo. Liczba mieszkańców z roku na rok systematycznie maleje. Powodem ubytku ludności jest głównie migracja i starzejące się społeczeństwo.

Rok	Liczba mieszkańców
2012	311
2011	319
2010	330
2009	330
2008	330
2007	333
2006	341

1.5 Organizacje społeczne

W 1963 w miejscowości Kuraszewo powstało Koło Gospodyń Wiejskich, które działało aktywnie do końca lat 90-tych ubiegłego wieku. Na bazie członkiń KGW w 1974 roku powstał zespół śpiewaczy „Niezapominajki” lub „Niezabudki” (w języku białoruskim), z inicjatywy obecnej kierowniczki Niny Grygoruk. To między innymi dzięki działalności tego zespołu zachowały się do chwili obecnej żywe i autentyczne tradycje folkloru, obrzędów religijnych, obyczajów i zwyczajów ludowych. „Niezapominajki” swoje ponad trzydziestopięcioletnie śpiewanie zawdzięczają przede wszystkim sobie, swojej pasji śpiewania i ogromnemu umiłowaniu rodzimej pieśni. Ich dotychczasowa

działalność przyczyniła się do pielęgnowania i kultywowania miejscowych tradycji, zwyczajów, obrzędowości oraz popularyzacji i promocji naszego regionu.

Członkowie zespołu zawsze na pierwszym miejscu stawiają swoistość i piękno swego regionu, wydobywają bogactwo folkloru ludowego, przyczyniając się tym samym do kształtowania oblicza regionalnych tradycji. Źródłem inspiracji zespołu była, jest i pozostanie miejscowa kultura, więź ze środowiskiem i jego tradycjami. To dzięki nim wiele zasobów tych zjawisk nie uległo zapomnieniu i przetrwało do dnia dzisiejszego.

Dorobek artystyczny zespołu jest znaczny, stosunkowo bogaty i wszechstronny, a za swoje zasługi w dziedzinie krzewienia i pielęgnowania miejscowej kultury w 1996 roku członkowie zespołu zostali odznaczeni odznakami indywidualnymi „Zasłużony Działacz Kultury”.

Zespół Śpiewaczy „Niezabudki” z Kuraszewa

„... a w Kuraszewie to się zawsze śpiewało...” – Cytat z publikacji o historii wsi Kuraszewo pt. „Korzenie” Rada Klubu RSW „Ruch” w Kuraszewie.

1.6 Walory zagospodarowania przestrzennego

W sąsiednich wsiach Ludy i Leniewo na rzece Łoknica znajdują się zbiorniki wodne „małej retencji”. Po odpowiednim zagospodarowaniu mogą pełnić funkcje rekreacyjno – wypoczynkowe i co za tym idzie może przynieść wsi Kuraszewo wiele korzyści finansowych. Zatrudnienie mogłoby znaleźć wielu kwaterodawców oraz osoby trudniące się rękodielnictwem. Już od 8 lat na rzece Łoknica odbywa się Festyn Ludowy „Kupalinka”.

Według podziału Polski na regiony przyrodniczo – leśne, lasy Gminy Czyże znajdują się w Krainie Mazursko – Podlaskiej, w dzielnicy Wysoczyzny Bielsko – Podlaskiej charakteryzującej się występowaniem prawie wszystkich typów siedliskowych lasów oraz bardzo zróżnicowanym drzewostanem.

Sama miejscowość Kuraszewo jest ulicówką liczącą około 137 zagród z licznymi chatami ze zdobnictwem z początku XX wieku, z przewagą budownictwa drewnianego.

Sołectwo Kuraszewo

Na terenie wsi brak jest obiektów i terenów przyrodniczych prawnie chronionych. Poza granicami gminy, stosunkowo niedaleko od niej są położone korytarze ekologiczne o znaczeniu międzynarodowym:

- Obszar Chronionego Krajobrazu, Dolina Górnej Narwi,
- Kompleks Leśny Puszczy Białowieskiej.

Przez sołectwo Kuraszewo przebiegają szlaki turystyczne:

- Transgraniczny Białowieski Szlak Rowerowy
- Archeologiczna Ścieżka Edukacyjna
- Podlaski Szlak Kulturowy Drzewo i Sacrum

1.7. Powiązania Planu Odnowy Miejscowości z innymi dokumentami

Plan odnowy miejscowości jest spójny ze Strategią Rozwoju Gminy Czyże. Strategia została przyjęta 27 września 2000 r., uchwałą Rady Gminy nr XIV/79/2000. Strategia zawiera kluczowe ustalenia strategii zrównoważonego rozwoju społeczno gospodarczego Gminy Czyże na lata 2000 – 2015.

III. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno- przestrzenne

We wsi Kuraszewo ważnym miejscem dla mieszkańców jest budynek świetlicy wiejskiej wraz z otaczającym ją terenem. Budynek świetlicy stanowi miejsce zebrania wiejskich, przedsięwzięć kulturalnych, edukacyjnych, rozrywkowych, rodzinnych i okolicznościowych.

Świetlica Wiejska w Kuraszewie

Odbývają się tam min. „Jesienne Spotkania z folklorem”, w których to czynny udział bierze zespół śpiewaczy „Niezapudki” z Kuraszewa. Zespół ten otrzymał za swoje zasługi w krzewieniu i pielęgnowaniu miejscowej kultury odznakę „Zasłużony Działacz Kultury”.

W budynku świetlicy odbywają się zabawy taneczne dla młodzieży z okazji odpustów i innych świąt parafialnych i okolicznościowych. Młodzież wykorzystuje świetlicę również do innych spotkań integracyjnych.

Odrębność kulturowo-wyznaniowa Gminy Czyże, a tym samym i miejscowości Kuraszewo sprawia, iż w odczuciu mieszkańców znaczące miejsce we wsi stanowią liczne obiekty sakralne i kultu religijnego, świadczące o bogatej historii tej miejscowości. Tworzą one swoisty obraz kulturowy, pełen źródeł symboli i znaczeń, który jest dla mieszkańców zamieszkujących teren Parafii Prawosławnej w Kuraszewie. Są one ważnym czynnikiem kształtującym ich odrębność kulturową oraz poczucie tożsamości religijnej. Ważnym elementem duchowej sfery życia mieszkańców Kuraszewa, która wpływa na kreowanie otaczającej ich przestrzeni oraz na przywiązanie do tego obszaru – jest właśnie religia, zachowane wierzenia, zwyczaje i obyczaje.

Odpowiednio zadbane i wyeksponowane obiekty sakralne, mogą stać się ważnym czynnikiem promocji miejscowości Kuraszewo oraz rozwoju lokalnego ruchu turystycznego.

Ulicówka w Kuraszewie

IV. Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

W analizie zasobów uwzględniono następujące elementy:

- ✓ położenie geograficzne, otoczenie, środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne,
- ✓ ludność, potencjał intelektualny,
- ✓ dziedzictwo historyczne, kulturowe, religijne,
- ✓ infrastruktura,
- ✓ gospodarka i rynek pracy,
- ✓ turystyka, rekreacja i sport,
- ✓ strategie i programy rozwoju oraz projekty.

Rodzaj zasobu	Małe znaczenie	Średnie znaczenie	Duże znaczenie
Położenie geograficzne, otoczenie, środowisko przyrodnicze i zasoby naturalne			
Walory geograficzne			X
Walory przyrodnicze			X
Walory klimatu			X
Zasoby naturalne		X	
Ludność, potencjał intelektualny			
Demografia			X
Wykształcenie			X
Aktywność społeczna i zawodowa			X
Dziedzictwo historyczne, kulturowe i			

religijne			
Walory historyczne: legendy, podania i fakty historyczne			X
Walory religijne: miejsca, osoby, przedmioty kultu, odpusty			X
Walory artystyczne: zespoły artystyczne, folklorystyczne, tradycje, obrzędy, gwara, festyny, imprezy			X
Walory urbanistyczne: zabudowa, zabytki			X
Infrastruktura			
Drogi			X
Oświetlenie			X
Chodniki			X
Sieć telekomunikacyjna			X
Sieć wodociągowa			X
Gospodarka odpadami			X
Sieć energetyczna			X
Tereny inwestycyjne		X	
Gospodarka i rynek pracy			
Gospodarstwa rolne	X		
Firmy świadczące usługi dla rolnictwa		X	
Specyficzne produkty, hodowle, uprawy, chronione nazwy			X
Turystyka, rekreacja i sport			
Walory turystyczne i rekreacyjne			X
Walory sportowe			X
Strategie i programy			
Lokalne			X
Regionalne			X
Krajowe			X

V. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Dobry stan obiektów użyteczności publicznej (wyremontowany i doposażony obiekt świetlicy wiejskiej)	Zubożenie mieszkańców.
Występowanie obiektów zabytkowych, archeologicznych i kultu religijnego.	Wzrost bezrobocia w miejscowości.
Jednolitość kulturowa mieszkańców, bogate dziedzictwo kulturowe, tradycje i zwyczaje	Niskie dochody mieszkańców utrzymujących się z małych gospodarstw.

Miejscowość, w której prowadzone są działania na rzecz rozwoju turystyki i agroturystyki.	Migracje młodzieży.
Ochrona cennych obiektów budownictwa wiejskiego i zabytkowych układów osadniczych z możliwością ich adaptacji na cele turystyczne.	Starzejące się społeczeństwo wsi oraz malejąca liczba mieszkańców
Atrakcyjność przyrodniczo – turystyczno – kulturowa miejscowości.	Brak alternatywnych możliwości kulturalnego spędzenia czasu.
Utworzone szlaki rowerowe, przebiegające przez sołectwo Kuraszewo: Transgraniczny Szlak Rowerowy, Archeologiczna Ścieżka Edukacyjna, Podlaski Szlak Kulturowy Drzewo i Sacrum	Mała ilość prywatnych przedsiębiorców oraz infrastruktury turystycznej i kwater agroturystycznych
Stworzenie kilku kwater agroturystycznych najchętniej w tradycyjnych domach drewnianych.	Brak dodatkowych pozarolniczych źródeł dochodu dla mieszkańców
Jednolitość kulturowa mieszkańców, bogate dziedzictwo kulturowe, tradycje i zwyczaje	

SZANSE	ZAGROŻENIA
Rozwój turystyki, agroturystyki i turystyki kulturowej w oparciu o istniejące zasoby (zabytkowe obiekty sakralne i kultu religijnego, stanowiska archeologiczne, zachowane dziedzictwo kulturowe, itp.)	Postępujące zubożenie społeczeństwa.
Możliwość wykorzystania środków Unii Europejskiej na rozwój miejscowości	Wymagające pilnego remontu obiekty sakralne i obiekty kultu religijnego
Szanse wynikające z mocnych stron miejscowości.	Niestabilny system prawny w kraju
Specyficzny korzystny mikroklimat.	Opóźnienia we wdrażaniu funduszy Unii Europejskiej przeznaczonych na rozwój obszarów wiejskich
Ogólnodostępny internet szerokopasmowy	Wzrost patologii społecznych.

VI. Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną w okresie co najmniej 7 lat od dnia przyjęcia planu odnowy miejscowości, w kolejności wynikającej z przyjętych priorytetów rozwoju miejscowości, z podaniem szacunkowych kosztów ich realizacji

Plan Odnowy miejscowości wsi Kuraszewo zakłada realizację zadań z zakresu społeczno – kulturowego życia mieszkańców. Głównym celem planowanych inwestycji jest poprawa wizualnej estetyki sołectwa Kuraszewo.

Parafia Prawosławna w Kuraszewie posiada dokumentację techniczną oraz kosztorys inwestorski na wykonanie remontów ogrodzenia wokół cerkwi p.w. św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie. Z uwagi na bardzo wysoki koszt całego przedsięwzięcia konieczne jest poszukiwanie środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej.

NAZWA INWESTYCJI:

Zagospodarowanie terenu przy cerkwi św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie.

ADRES INWESTYCJI : 17-207 Czyże, Kuraszewo, dz. nr geod. 280/2

INWESTOR : Parafia Prawosławna p.w. św. Antoniego Pieczerskiego

ADRES INWESTORA : 17-207 Czyże, Kuraszewo 86

CEL:

Zagospodarowania terenu działki, na której projektuje się 10 miejsc postojowych w tym jedno dla osób niepełnosprawnych, utwardzenie części działki oraz remont ogrodzenia wokół cerkwi, położonej w Kuraszewie na działce nr geod. 280/2.

ZAKRES PRAC REMONTOWO-KONSERWATORSKICH:

I. Utwardzenie terenu:

1. ROBOTY ZIEMNE:

- parking (kostka gr. 8 cm) - warstwy konstrukcyjne pod nawierzchnię z kostki i krawężniki - ułożenie kostki i obsadzenie krawężników,
- chodniki (kostka gr.6 cm) - warstwy konstrukcyjne pod nawierzchnię z kostki i krawężniki - ułożenie kostki i obsadzenie krawężników,

2. OPASKA WOKÓŁ CERKWI

3. NASADZENIA

4. OGRODZENIE:

- roboty rozbiórkowe,
- cokół fundamentowy słupki oraz brama obłożone kamieniem,
- brama wjazdowa, furtka, przęsła stalowe

5. WYWIEZIEŃ GRUZU

Stan realizacji: Wykonany projekt techniczny oraz kosztorys inwestorski. Parafia Prawosławna w Kuraszewie posiada pozwolenie Wojewódzkiego Podlaskiego Konserwatora Zabytków oraz pozwolenie na budowę wydane przez Starostę Powiatu Hajnowskiego.

5.1 Uzasadnienie realizacji zadań.

Zagospodarowanie terenu przy cerkwi św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie, w tym również remont ogrodzenia wokół cerkwi pw. Św. Antoniego Pieczerskiego poprawi ogólny wizerunek obiektu, który wraz z przyległym cmentarzem został 15 maja 1998 roku wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków pod nr A-104. Inwestycja ta poprawi również ogólny wizerunek wsi Kuraszewo w oczach zarówno mieszkańców jak i turystów odwiedzających tą miejscowość.

5.2 Koszt realizacji zadania

Wartość kosztorysowa robót bez podatku VAT:	- 487776.03 zł
Podatek VAT:	- 112188.49 zł
Ogółem wartość kosztorysowa robót:	- 599964.52 zł

Słownie: pięćset dziewięćdziesiąt dziewięć tysięcy dziewięćset sześćdziesiąt cztery i 52/100 zł

RODZAJ ZADANIA	ŁĄCZNY KOSZT (brutto)	ŹRÓDŁA PROJEKTÓW	FINANSOWANIA
Zagospodarowanie terenu przy cerkwi św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie.	599 964.52 zł	- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich, - Środki własne	

VII. Harmonogram wdrażania planu

Rodzaj zadania	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zagospodarowanie terenu przy cerkwi św. Antoniego Pieczerskiego w Kuraszewie.	x	x	x	x	x	x

VIII. Wdrażanie i monitorowanie planu

Plan Odnowy Miejscowości zostanie wdrożony poprzez wprowadzenie go w życie uchwałą Rady Gminy Czyże. Wdrożenie Planu zaleca się Wójtowi Gminy Czyże, Radzie sołeckiej miejscowości Kuraszewo oraz Sołtysowi wsi Kuraszewo.

Monitorowanie każdego przedsięwzięcia polegać będzie na systematycznym zbieraniu, zestawianiu i ocenie informacji rzeczowych i finansowych w postaci ustalonych wskaźników, które opisują jego postęp i efekty. W monitorowaniu biorą udział wszystkie podmioty i komórki organizacyjne Urzędu Gminy Czyże zaangażowane we wdrażanie Planu Odnowy Miejscowości Kuraszewo. Oceną wdrażania Planu zajmie się Rada Sołecka.

Krzyże przycerkiewne

IX. Zakończenie

Niniejszy Plan Odnowy Miejscowości został opracowany przy udziale mieszkańców wsi Kuraszewo i jest dokumentem planistycznym tej miejscowości. Zadania ujęte w planie wynikają z analizy zasobów, mocnych i słabych stron wsi oraz priorytetów rozwoju wsi Kuraszewo.

Plan Odnowy Miejscowości dla wsi Kuraszewo jest dokumentem otwartym stwarzającym możliwość jego aktualizacji w zależności od potrzeb społecznych, uwarunkowań finansowych oraz dostępu do funduszy Unii Europejskiej. Plan jest dokumentem, który winien ulegać modyfikacji tak często, jak często wymagać tego będą zmieniające się warunki ekonomiczno - społeczne, oczekiwania mieszkańców i ogólne tendencje rozwojowe gminy, powiatu, województwa czy kraju.